

Transparency International Световен корупционен барометър – 2010

Световният корупционен барометър на Transparency International представлява глобално проучване на общественото мнение относно нивото на корупция в различните области на обществения живот в рамките на изследваните държави. То се провежда ежегодно от 2003 година по инициатива на Transparency International.

Барометърът има за цел да установи **мнението на гражданите** за това кои сектори на обществото и кои сфери на живота са най-силно засегнати от корупцията, до каква степен корупцията се е увеличила или намалила в сравнение с предишните години, колко често хората дават подкупи, каква е стойността им и какви са начините за тяхното извършване.

Изследването предоставя възможности за наблюдение и анализ на тенденциите при разпространението на корупцията. Наред с възможността за осъществяване на секторен анализ, изследването може да се използва като база за разработване на антикорупционни политики с ясно очертани приоритети, които да дадат адекватен отговор на възникналите проблеми.

Световният корупционен барометър за 2010 година

Световният корупционен барометър е изследване на общественото мнение за корупцията и подкупите, което през 2010 година обхваща 86 страни и 91,500 респонденти. Изследването е направено от повече от 50 национални представителства на международната социологическа агенция BBSS Gallup International и от други национални социологически агенции по поръчка на Transparency International. Въз основа на получените данни Transparency International съставя индекс със стойностите на Барометъра, които варират от 1 – показател за сектори и институции без корупция, до 5 – за изключително корумпирани сектори и институции. Изследването е извършено в периода 1 юли – 26 септември 2010 година.

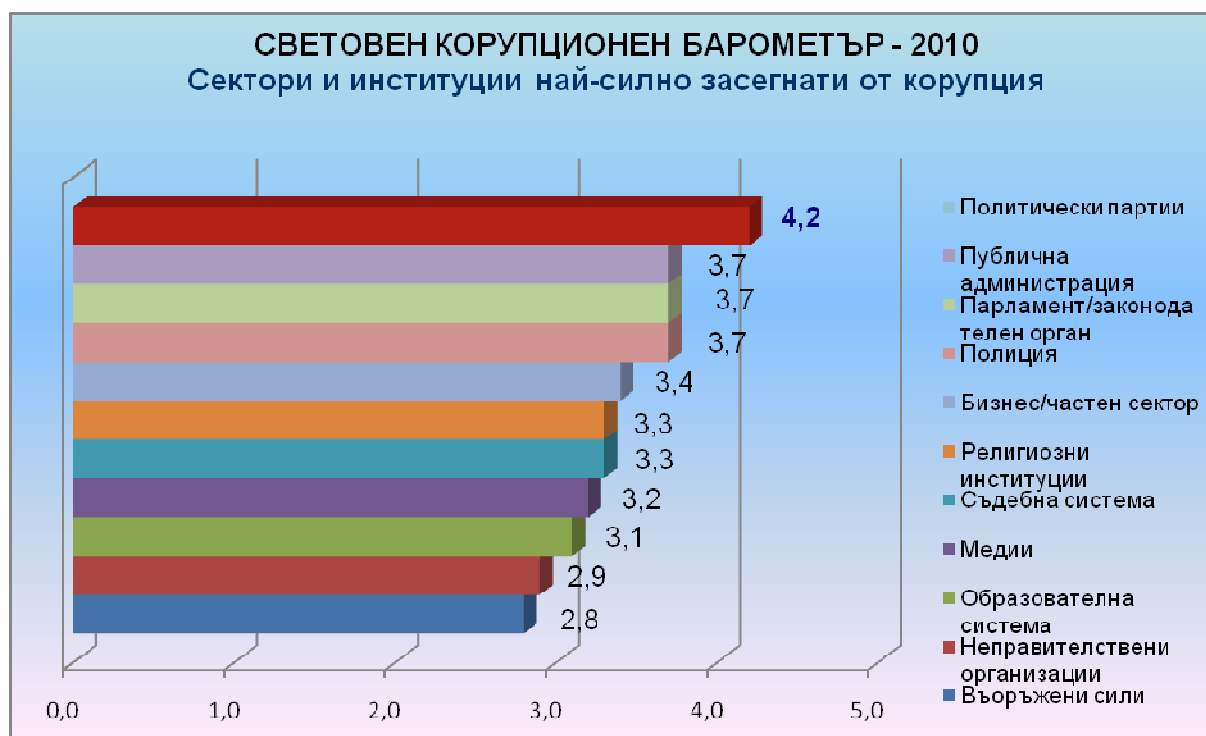
Най-корумпирани сектори в световен мащаб

Седмото издание на Световния корупционен барометър за 2010 година включва за първи път оценка на готовността на гражданите да вземат по-активно участие в противодействието на корупцията, като измерва готовността им да подадат сигнал, да окажат подкрепа на свои близки или да се включат в антикорупционни инициативи. Проучването дава, също така, сравнителна оценка на ефективността на правителствените усилия да противодействат на корупцията за периода от 2007 до 2010 година.

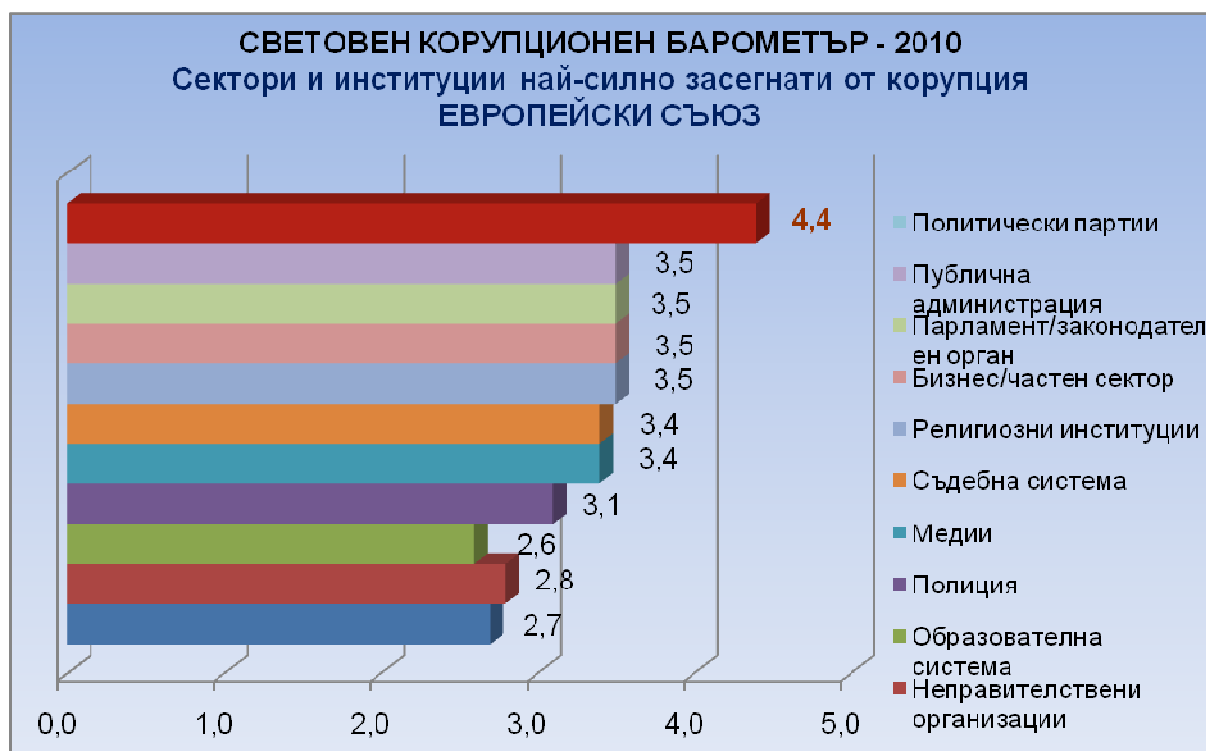
Новост в изследването представляват данните относно мотивацията на гражданите при даването на подкупи.

Най-корумпирани сектори в световен мащаб

В сравнителен план данните от изследването определят политическите партии като институциите, които са най-засегнати от корупцията (стойността на този показател е 4,2). На второ място, с общ индекс от 3,7 се нареждат публичната администрация, законодателната институция и полицията. На следващо място е класиран бизнес секторът с индекс от 3,4.

Разгледани в регионален мащаб данните показват, че в **Европейския съюз** като най-корумпирани се възприемат политическите партии (със стойност на индекса 4,4), следвани от парламента, публичната администрация, бизнеса и религиозните институции (3,5).

Корупцията при политическите партии е определяна като най-сериозен проблем и от гражданите на Азиатско-тихоокеанския регион (4,2), Северна Америка (4,1), Латинска Америка (4), Западните Балкани (3,9), района на Близкия Изток и Северна Африка (3,6).

В глобален мащаб се открояват два региона, в които водещо място заема корупцията в полицията – това са централна и южна Африка (4,4) и държавите от бившия Съветски съюз (3,9).

Глобални тенденции при възприятията за корупцията в периода 2006 – 2010:

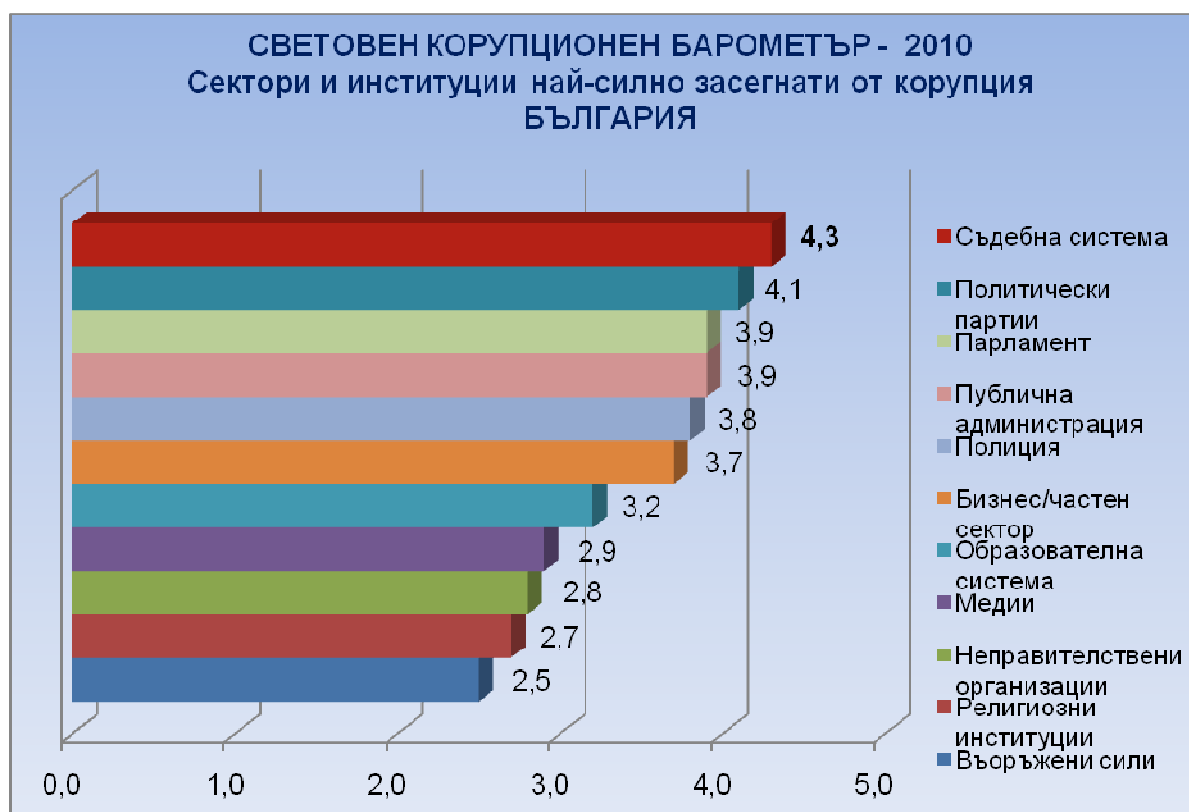
- Политическите партии са възприемани като най-силно корумпираните институции в света. В тази връзка своето критично отношение към партиите изразяват осем от всеки десет граждани. Сравнителните данни за периода 2007 - 2010 г. показват засилване на негативните оценки спрямо политическите партии. Интерпретирани в по-общ план, данните разкриват и риск от компрометиране на основното значение, което партиите играят в демократичния процес на управление в обществата.
- Изследването отчита покачване на нивата на корупция в световен мащаб. Шест от всеки десет анкетирани граждани изразяват мнение, че нивата на корупция в техните държави са се повишили през последните четири години. В този аспект най-критични са оценките на гражданите на Северна Америка и Европа.
- Нов акцент в изследването през 2010 година са данните относно готовността на гражданите да противодействат на корупцията. Седемдесет процента от гражданите, участвали в изследването, са изразили готовност да сигнализират за случаи на корупция, като най-висок е техният дял в Северна Америка (91%), Латинска Америка (90%) и Европа (88%). **Данните на Световния корупционен барометър за 2010 година показват, че е налице значителен обществен потенциал за противодействие на корупцията.**
- **Положителна тенденция е установена относно оценката за съдебната система** – сравнителните данни показват подобряване на мнението на гражданите относно дейността на институциите в съдебните институции.
- **Антикорупционните действия на правителствата** се оценяват като недостатъчно ефективни: 50 процента от гражданите смятат, че правителствените политики и мерки за противодействие на корупцията са неефективни и не дават търсения резултат; 29 процента ги оценяват като ефективни, а 21 процента нямат ясно изразена позиция. Наред с това са установени разлики в оценките на гражданите в отделните региони: критичните оценки се засилват в държавите от Азиатско-тихоокеанския регион, Латинска Америка и Африка, докато в държавите от бившия Съветски Съюз и Северна Америка е налице положителна тенденция, според която гражданите смятат, че (в сравнение с предходни години) техните правителства полагат по-ефективни усилия за противодействие на корупцията.
- Практиката за даване на подкупи остава широко разпространена и на практика не се забелязват промени в сравнение с данните от Световния корупционен барометър – 2006:
 - В тази връзка следва да се отбележи, че полицейските служители отново са посочени като най-честите получатели на подкупи през последните 12 месеца.
 - Запазва се вече установената в предишни изследвания тенденция, според която гражданите с по-ниски доходи по-често са подложени на натиск да плащат подкупи.

- Като най-често посочвана причина за даване на подкупи е посочен аргументът „за да се избегнат проблеми с властите“.

Данните на Световния корупционен барометър за България

България е включена за седми път в изследването на Transparency International. През 2003 година първо място в Световния корупционен барометър заема корупцията сред политическите партии. През 2004 и 2005 година най-висок е индексът на корупция при митниците със стойност 4,5. От 2006 година насам водещо място заема съдебната система, като стойностите на индекса варират между 4,3 и 4,5 пункта.

В изследването за 2010 година корупцията в съдебната система отново е поставена като водещ проблем, като стойността на индекса е 4,3. На второ място са класирани политическите партии (стойност на индекса 4,1), следвани от парламента и публичната администрация (с индекс от 3,9) и полицията (3,8).

Оценка на гражданите относно разпространението на корупцията

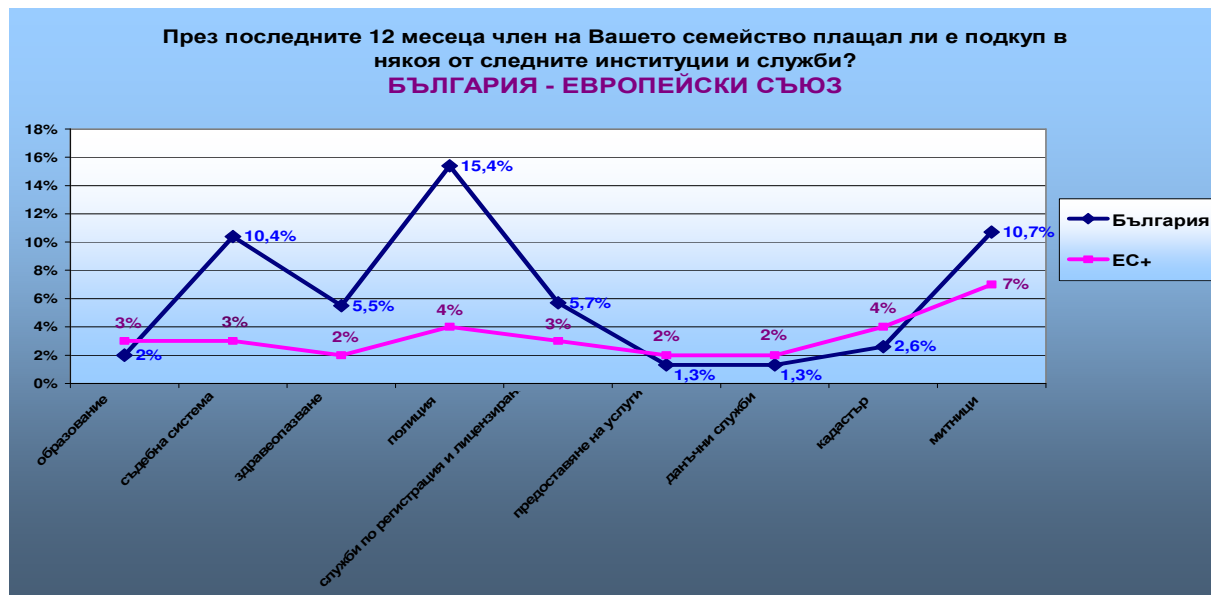
Сравнението между данните от 2007 и 2010 година показва, че се увеличава скептицизмът на българските граждани относно разпространението на корупцията – едва 23 % от анкетираните считат, че нивото на корупцията в обществения живот е намаляло.

В същото време, България се нарежда в групата на страните, в които плащането на подкуп се простира в границите между 6% и 20% наред с Франция, Китай, Чешка република, Гърция, Италия, Латвия и Полша.

Оценка на правителствените усилия в борбата с корупцията

Сравнението между данните от 2007 и 2010 година показва, че се увеличава подкрепата на българските граждани за антикорупционните усилия на правителството. Делът на хората, които определят тази дейност като ефективна, се е увеличил на 42%.

Въпреки това, тревожни остават данните за нивата на плащан подкуп от гражданите по отношение на ключови държавни служби и структури – в сравнителен план със средните нива на плащани подкупи в останалите държави-членки на ЕС, **за България нивата в сектори полиция (15,4%), митници (10,7%) и съдебна система (10,4%) са значително по-високи от практиките в европейските страни.**

Нива на гражданска активност в противодействие на корупцията в България

В изследването за първи път фигурират въпроси относно готовността на гражданите да участват под различни форми в усилията за противодействие на корупцията. Регистрираните нива на гражданска активност остават в значителна степен по-ниски от средните за гражданите в останалите държави-членки на ЕС.

